

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Clypevs Theologiæ Thomisticæ

Continens Tractatus de attributis, de visione Beatifica, de scientia Dei, ac
de ejus voluntate, & Providentia

Gonet, Jean-Baptiste

Parisiis, 1669

§. III. Alia difficultas expeditur,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77232](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77232)

noscere omnia possibilium extra verbum, & in seipsis, ut dicemus §. sequenti; & tamen Deum comprehendere nequeunt, ut supra ostensum est: Ergo ex cognitione omnium possibilium, non rectè inferitur Dei comprehensio.

Respondeo concessa Majori, negando Minorem, & ad primam ejus probationem dicendum est, ad comprehendendam aliquam virtutem aut potentiam, non sufficere attingere quomodocumque terminum ejus adæquatam, sed requiri quòd ille adæquatè cognoscatur, & secundum omnes modos & rationes, quæ ad ipsum pertinent; unde licet beati videndo Verbum Divinum, videant terminum adæquatam potentie generativæ Patris; quia tamen illum non vident adæquatè, & penetrando omnem ejus eminentiam, omnesque rationes cognoscibilitatis quæ sunt in ipso (qualis est v. g. ratio ideæ & exemplaris omnium creaturarum existentium, futurarum, & possibilium, quam habet ex vi suæ originis) potentiam generativam Patris æterni à quo procedit, non comprehendunt. Si autem beatus videret omnes creaturas possibilium in verbo, adæquatam terminum divinæ omnipotentie cognosceret adæquatè, & quantum ex natura sua cognoscibilis est: quòd patet ex eo quòd Deus aliquid amplius de sua potentia non potest cognoscere, alioquin falsa esset ejus cognitio; cum ultra collectionem omnium possibilium, non restet nisi impossibile.

Ad secundam, concessa Antecedente, nego Consequentiam, & paritatem. Ratio disparitatis est, quia creaturæ existentis, aut futuræ, non sunt terminus adæquatam scientiæ visionis, cum per eandem scientiam plures alias Deus possit producere, & videre: collectio verò creaturarum possibilium, est terminus adæquatam divinæ omnipotentie, cum ultra illam nihil aliud possit à Deo produci, nec cognosci ut possibile, per scientiam simplicis intelligentie.

Ad tertiam dicendum, quòd licet ex cognitione omnium possibilium extra verbum, non rectè inferatur Dei comprehensio, bene tamen ex cognitione illorum in verbo, seu in essentia divina ut in causa. Ratio verò discriminis evidens est, si enim omnia possibilium viderentur in verbo, cognoscerentur in illo ut in causa, & principio à quo derivarentur, & ita virtus productiva ipsius adæquatè cognosceretur: si autem extra verbum, & in seipsis cognoscerentur, licet videretur totum quòd Deus potest producere, materialiter, & in se, non tamen in suo principio & causa, & ut derivatur à virtute sui productiva; & ita ipsa virtus productiva non videretur, licet videretur res quæ esset terminus ejus: dum autem virtus productiva causæ non videtur, ipsa causa non comprehenditur, ut magis patebit ex dicendis articulo sequenti.

Alia argumenta quæ contra istam conclusionem fieri possunt, proponuntur & solvantur in Tractatu de Incarnatione, cum agemus de scientia beata anime Christi. Unde ad hunc locum Lectorem remittimus, ut plenior hujus difficultatis resolutionem habere possit.

§. III.

Alia difficultas expeditur.

Dico secundò: Non implicat totam possibilium collectionem extra verbum quidditative cognosci.

Probatum primò ex D. Thomæ quæst. 20. de verit. art. 5. ubi docet animam Christi non cognoscere per scientiam beatam omnia possibilium, & in contrarium sibi primò hoc argumentum objicit:

A *Quicumque scit majus, potest scire minus: Sed Deus est majus, quàm quiddid potest facere: Ergo cum anima Christi cognoscat Deum, multò magis potest cognoscere, quiddid Deus potest facere. Cui argumento sic respondet: Ad primum dicendum quòd quiddid Deus potest facere, est minus quàm ipse Deus, & facilius posset ab anima Christi cognosci, si anima Christi per se offerretur quiddid Deus potest facere, sicut per se ei presentatur ipse Deus: nunc autem ea quæ potest facere Deus, non offeruntur anime Christi in seipsis, sed in verbo, & ideo ratio non sequitur. Ex quibus verbis manifestè colligitur, D. Thomam sentire, nullam esse implicanciam in hoc quòd tota possibilium collectio*

B *extra verbum cognoscatur. Tum quia, si id implicaret, non debuisset dicere, quòd cognitio omnium possibilium extra verbum, esset facilius cognitio Dei, sed quòd esset impossibile & repugnans. Tum etiam, quia quòd ab anima Christi de facto tota possibilium collectio non cognoscatur, reducit ad hoc quòd ei de facto non offertur: At si omnium possibilium cognitio extra verbum, contradictionem involveret, carentia cognitionis illorum in anima Christi, melius ad implicanciam seu impossibilitatem cognoscendi totam possibilium collectionem reduceretur, quàm ad hoc quòd de facto ei non repræsententur omnia possibilium collectivè: Ergo sentit D. Thomas, non implicare totam possibilium collectionem extra verbum cognosci.*

C *Probatum secundò conclusio, convellendo duo præcipua adversæ sententiæ fundamenta. Si cognitio omnium possibilium in seipsis, & extra verbum, implicaret, maxime quia talis cognitio esset comprehensiva Dei, & infinita, utpote ad objecta infinita terminata: Sed neutrum tali cognitioni competere: Ergo illa contradictionem non implicat. Major continet præcipuum fundamentum adversæ sententiæ, Minor verò quoad utramque partem suadet. Et in primis quòd ex cognitione omnium possibilium extra verbum, non sequatur Dei comprehensio, sic ostenditur. Comprehensio causæ non inferitur, nisi ex cognitione suorum effectuum in ipsa, & ex ipsa; nisi enim isto modo cognoscantur, non cognoscitur causa, quantum cognoscibilis est, quòd ad illius comprehensionem requiritur: Ergo cognitio omnium possibilium in seipsis, nec est comprehensio divinæ omnipotentie, nec illius comprehensionem infert.*

D *Quòd verò talis cognitio non debet esse infinita, probatur ex D. Thomæ 3. p. quæst. 10. art. 3. ad 2. ubi docet scientiam comprehensivam infiniti per essentiam, necessariò esse infinitam; infiniti verò aliter, v. g. multitudine, finiti tamen secundum essentiam, scientiam non esse necessariò infinitam; eò quòd scientia finita vel infinita sit, ex finitate vel infinitate proprii objecti: proprium autem objectum intellectus est quidditas, sub ratione quidditatis; & ideo si quidditas est finita, quamvis habeat aliam infinitatem, scientia talis quidditatis non est necessariò infinita. Unde sic licet arguere: Sola cognitio infiniti secundum essentiam, est necessariò infinita, si comprehensiva sit: Sed omnium possibilium collectio, non est infinita secundum essentiam: Ergo cognitio totius collectionis possibilium, non est necessariò infinita.*

E *Confirmatur & magis illustratur hæc ratio. Juxta D. Thomam citatum, omnia individua sub aliqua specie contenta, quantumvis sint infinita, possunt cognosci per finitam cognitionem, quia conveniunt in quidditate specifica, limitata, & finita; & juxta eandem S. Doctorem quæst. 20. de verit.*

70.

71.

Disp. 4. art. 3. §. 8.

Disp. 6. art. 2. §. 2.

69.

art. 4. ad 5. qui cognosceret per naturam generis A
 infinitas species contentas sub tali genere, finitâ
 cognitione cognosceret; quia licet species essent
 multitudine infinita, continentur tamen sub
 natura finita: Sed omnes creaturæ possibiles, etsi
 sint multitudine infinita, continentur tamen sub
 ratione entitatis & quidditatis finita: Ergo pos-
 sunt cognosci per cognitionem finitam.

72. Dices: Individua convenire univocè in natura
 speciei, & species in natura generis, quæ est unius
 quidditatis finita; & ideo possunt per unam cog-
 nitionem finitam attingi: omnia autem possi-
 bilia non conveniunt univocè in aliqua una na-
 tura, ens enim creatum, quod tantum est illis
 superius, non habet unitatem univocam; unde
 non est una quidditas, sed omnium quidditatum
 aggregatio seu collectio, subindeque nequit
 unam cognitionem finitam terminare.

Sed contra: Licet ens creatum in essendo so-
 lum gaudeat unitate analogâ, in ratione tamen
 objecti, sufficientem habet unitatem, ut unam
 possit cognitionem terminare: Ergo solutio est
 nulla. Antecedens probatur: Non obstante uni-
 tate tantum analogâ quam habet in ratione en-
 tis, habet in ratione cognoscibilis unitatem suf-
 ficientem ut unam potentiam intellectivam, &
 unum Metaphysicæ habitum terminet: Ergo pa-
 riter sufficientem unitatem habet in ratione ob-
 jecti cognoscibilis, ad terminandam & specifi-
 candam unicam cognitionem.

Ex quo impugnatum manet aliud Adversario-
 rum fundamentum: existimant enim implicare
 totam possibilium collectionem extra verbum
 quidditative cognosci, eo quod ad illam requi-
 rentur infinita species in actu, quæ sunt im-
 possibiles; vel saltem una quæ esset infinite per-
 fecta, utpote quæ totum genus entis creabilis re-
 præsentaret, quam etiam dari repugnat. Patet,
 inquam, ex dictis hujus rationis inefficacia: In
 primis enim quod ad cognoscenda extra verbum
 omnia possibilia, non essent necessariae species in-
 finita, constat: si enim non obstante unitate ana-
 logâ, quam ens creatum & creabile habet in ra-
 tione entis, habeat in ratione cognoscibilis suf-
 ficientem unitatem ad terminandam & specifi-
 candam unicam cognitionem, illam etiam habe-
 bit, ut per unicam speciem intellectui creato re-
 præsentari possit.

73. Quod verò species omnia possibilia repræsen-
 tans, non deberet esse entitative infinita, etiam
 ex dictis colligitur: sola enim infinitas objecti in
 ratione quidditatis, arguit infinitatem in specie,
 sicut sola hæc infinitas infert infinitatem cog-
 nitionis, ut ex D. Thoma supra vidimus: Sed col-
 lectio possibilium, etsi coalescat ex quidditati-
 bus infinitis multitudine, non est infinita in ra-
 tione quidditatis: Ergo ex infinita multitudine
 rerum possibilium, non rectè colligitur infinitas
 entitativa in specie quidditativa illius.

Confirmatur: Species repræsentans infinitas
 alicujus generis species, entitative infinita non
 est, quia omnes continentur sub uno genere quid-
 ditative finito, ut docet S. Doctor loco supra ci-
 tato ex questionibus disputatis: Sed omnes crea-
 turæ possibiles continentur sub ratione analogâ
 finita quidditative: Ergo possunt representari
 per speciem entitative finitam.

Confirmatur amplius: Sola species infinito modò re-
 præsentans objectum infinitum, infinitatem ab ob-
 jecto desumit: Sed species quæ repræsentaret col-
 lectionem possibilium, non infinito, sed finito modò
 repræsentaret illa: Ergo non esset infinita entitative.

§. IV.

Precipue objectiones solvuntur.

74. **O**bjicies primò: Implicat lumen intellectu-
 æ, & cognitionem hominis, vel Angeli, esse in-
 finita: Sed collectio omnium possibilium, non po-
 test attingi, nisi per lumen, & cognitionem in-
 finitam: Ergo implicat totam collectionem possibi-
 lium extra verbum, ab homine vel Angelo cog-
 nosci. Major supponitur ex Philosophia, Minor
 verò sic ostenditur: Objectum infinitum finito
 lumine & cognitione finita attingi nequit: Sed
 omnium possibilium collectio infinita est: Ergo
 non nisi infinito lumine, & cognitione infinita,
 potest cognosci.

75. **R**espondeo concessa Majori, negando Mino-
 rem, ad cujus probationem dicendum est, quod
 licet objectum infinitum non possit infinito mo-
 do & comprehensive attingi, nisi per lumen &
 cognitionem infinita; potest tamen finito modo,
 & quidditative cognosci, finito lumine, & cog-
 nitione finita, ut patet in visione beatifica; beati
 enim per lumen gloriæ finitum, & per visionem
 similiter finitam, Deum quidditative cognoscunt,
 quamvis sit infinitus per essentiam. Unde sic ar-
 guo: Infinitas Dei est major, quam infinitas col-
 lectionis possibilium, cum hæc sit tantum infini-
 tas multitudinis, & per participationem, illa verò
 infinitas per essentiam: At infinitas divina non
 obstat, quominus Deus possit ab intellectu creato
 per lumen & cognitionem finitam quidditative
 cognosci: Ergo nec infinitas collectionis pos-
 sibilium obstat poterit, quin ab intellectu creato,
 per lumen finitum, & finitam cognitionem,
 quidditative possit cognosci.

76. **O**bjicies secundò: Non potest dari cognitio
 sine specie repræsentante objectum: Sed nulla
 potest dari species, quæ omnia possibilia repræ-
 sentet: Ergo tota collectio possibilium non po-
 test à beatis extra verbum cognosci. Major sup-
 ponitur ex Philosophia, Minor verò suadetur.
 Species repræsentans totam collectionem pos-
 sibilium, esset actu infinita: Sed implicat dari spe-
 ciem actu infinitam, cum non sit dabile infini-
 tum in actu: Ergo implicat dari speciem quæ
 omnia possibilia repræsentet. Minor patet, Ma-
 jor probatur. Species repræsentans omnia pos-
 sibilia, esset ejusdem quidditatis cum tota pos-
 sibilium collectione: Sed collectio possibilium
 est infinita: Ergo species omnia possibilia repræ-
 sentans, esset actu infinita.

77. **R**espondeo concessa Majori, negando Mino-
 rem, & ad ejus probationem, nego Majorem;
 species enim repræsentans totam collectionem
 possibilium, non esset actu infinita, sed finita.
 Ad probationem autem in contrarium, nego
 etiam Majorem; non enim rectè colligitur infini-
 tas speciei omnia possibilia repræsentantis, ex
 infinitate objecti quod repræsentaret. Tum quia
 illud finitò modò repræsentaret: ut autem ex
 objecto infinito, infinitas derivetur ad speciem,
 debet modò infinitò, infinitaque efficaciam tale
 objectum attingere; ut consistat in actu chari-
 tatis, habente pro objecto Deum, à quo ta-
 men infinitam dignitatem non accipit, quia vis
 seu perfectio infinita objecti, impeditur à li-
 mitatione conatus, & virtutis operative, ne infini-
 tatem in talem actum transfundat. Tum etiam,
 quia omnia possibilia repræsentarentur à spe-
 cie, ut staret sub quidditate finita, cujus op-
 positum necessarium erat, ut infinitas objecti
 transfunderetur